

ara.cat

En l'última dècada, la guerra s'ha fet més cruenta i més letal. Dels 32 conflictes armats que hi ha actius al planeta, 13 són d'alta intensitat, és a dir, provoquen més de mil víctimes mortals a l'any. També l'impacte sobre la població civil, els desplaçaments forçats i la violència sexual empitjoren. Són conclusions de l'informe 'Alerta 2018!' de l'Escola de Cultura de Pau de la Universitat Autònoma, que fa referència al 2017.

Guerres d'alta intensitat

1. Líbia

Després de la revolta popular contra el règim de Muammar al-Gaddafi en el marc de l'onada revolucionària del 2011 al món àrab, Líbia va quedar immersa en una guerra civil que va ser el pretext per a una intervenció militar de l'OTAN. A mitjans del 2014 la situació va degenerar amb la conformació de dos Parlaments i dos governs, a les ciutats de Tobruk i Trípoli. La inseguretat, l'activitat de les milícies, les disputes pels recursos, la pugna pel control de les rutes del tràfic i l'expansió de l'Estat Islàmic han empitjorat les coses.

2. Nigèria

El grup islamista Boko Haram reclama l'establiment de la xaria a Nigèria i considera les seves institucions corruptes. Malgrat la forta repressió per part de Nigèria, Níger, el Txad i el Camerun, que van establir una força militar conjunta el 2016, la milícia continua activa. El 2017 es van registrar en total gairebé dos mil morts en el conflicte, més que l'any anterior, la qual cosa contradiu el discurs del govern nigerià, que venia la imminent desarticulació de Boko Haram. A més, el grup fa servir menors en atacs suïcides.

3. República Democràtica del Congo (Kasai)

El conflicte a la regió de Gran Kasai enfronta l'exèrcit congolès amb diverses milícies de la zona, que ahora combaten entre elles. La relació entre l'autoritat consuetudinària de caps territorials i la del president Joseph Kabila havia sigut complicada. L'assassinat del líder tribal Jean-Pierre Pandi l'agost del 2016 va portar a una insurrecció. A la regió de Kasai els xocs entre el govern i la milícia Kamwina Nsapu, i entre les diferents milícies i grups ètnics, s'han agreujat.

4. Sudan del Sud

L'acord de pau del 2005 al Sudan reconeixia el dret a l'autodeterminació del sud mitjançant un referèndum. El Sudan del Sud es va convertir en un país independent el 2011, però les disputes pel control del territori, els ramats i el poder polític entre les comunitats sud-sudaneses no es van acabar. Un grup de militars es van alçar contra el govern, al qual acusen de corrupció i de privilegiar l'ètnia dinka. Les divisions internes en el bloc governamental i l'opositor han agreujat el conflicte, mentre continua la greu crisi humanitària.

5. Somàlia

El 1988 una coalició de grups opositors es van alçar contra la dictadura de Siad Barre, que va ser enderrocat tres anys després. El buit de poder va donar lloc a una intervenció nord-americana fallida i a una guerra que ha convertit Somàlia en el prototipus d'estat fallit, amb

més de 300.000 morts. Els greuges entre els diversos clans i les ingerències d'Etiòpia, Eritrea i els Estats Units han fet fracassar les iniciatives de pau. El centre i sud estan colpejats per la milícia Al-Shabaab. El 2017 512 persones van morir en l'atemptat més greu de la història del país.

6. Egipte (Sinaí)

Des del derrocament del dictador Hosni Mubàrak el 2011, la península del Sinaí, la frontera entre Egipte i Israel, ha patit un augment de la insurgència armada. Els grups jihadistes han reorientat les seves accions dels atacs contra Israel a les forces de seguretat egípcies. Diversos factors compliquen una sortida al conflicte: la marginació de la població beduïna, la tensió amb Israel i l'expansió de l'Estat Islàmic.

7. Síria

Des de l'esclat de la revolta contra el règim de Baixar al-Assad el 2011, el de Síria s'ha convertit en el conflicte més sagnant del planeta, i el que provoca més desplaçats a Europa. L'any passat van morir almenys 10.000 civils com a conseqüència del conflicte, segons les estimacions de la Xarxa Siriana pels Drets Humans. El conflicte té múltiples fronts i està marcat per la intervenció exterior de potències regionals i internacionals. L'atenció se centra ara en la regió d'Idlib, al nord del país, on el règim i el seu aliat Rússia poden provocar una nova onada de morts i desplaçats.

8. Iraq

La invasió de l'Iraq per part de la coalició internacional liderada pels Estats Units el 2003 va suposar el derrocament del règim de Saddam Hussein i l'inici d'un conflicte en què participen tropes internacionals (Estats Units i la seva coalició, l'Iran, Turquia), empreses de seguretat, els kurds i diverses milícies. Després de la derrota de l'Estat Islàmic a Mossul, el país encara té 3,2 milions de desplaçats a causa de la violència i 11 milions de persones que necessiten ajuda humanitària. El referèndum d'autodeterminació de les regions kurdes del 2017 tampoc ha ajudat a trobar sortides polítiques.

9. Iemen

El país més pobre del món àrab afronta reptes socials i diversos fronts de conflictivitat. En el marc de les revoltes àrabs del 2011, el Iemen va viure una transició accidentada que va descarrillar quan els houthis (el grup de la minoria xiïta que des del 2004 protagonitza una insurrecció intermitent contra el govern central) van prendre el control de Sanà i en van expulsar el govern. La violència va escalar el 2015 després de la intervenció militar liderada per l'Àrabia Saudita en suport del govern derrocat i contra els houthis, que considera peons de l'Iran. El conflicte ha causat milers de víctimes civils i ha portat el país a la pitjor crisi humanitària del planeta.

10. Afganistan

Immers en la guerra des de la invasió soviètica del 1979, el país va viure sota el jou dels talibans, que van ser derrocats per la invasió nord-americana del 2001. Després de dues eleccions, la major part de les tropes internacionals es van retirar a finals del 2014, però sobre el terreny va quedar una missió de l'OTAN per entrenar l'exèrcit afganès i una altra de nord-americana. El país continua registrant alts nivells de violència: l'any passat hi va haver

més de deu mil morts civils.

11. Pakistan

Després de la intervenció del 2001 a l'Afganistan, membres dels talibans i grups insurgents, com Al-Qaida, van trobar refugi en zones tribals del Pakistan. El 2014 l'exèrcit va llançar una gran operació per eliminar aquesta insurgència en la qual també ha trobat espai l'Estat Islàmic. A més, el país té obert un altre front al Balutxistan, la província més rica en recursos, que reclama més autonomia. La violència s'està reduint però encara ha deixat centenars de morts.

12. Birmània

Des del 1948 desenes de grups insurgents s'enfronten al govern de Birmània per reclamar autonomia, independència o el reconeixement dels seus drets culturals. La situació s'ha deteriorat amb l'escalada de violència a l'estat de Rakhine el 2017, quan l'exèrcit va engegar una operació a gran escala contra el grup ARSA de l'oposició rohingya. El resultat van ser almenys 6.700 morts i més de 700.000 desplaçats forçats a Bangladesh el 2017. L'ONU ho qualifica de genocidi.

13. Filipines

Diversos grups armats s'enfronten al govern filipí des del conflicte iniciat el 1991 entre Manila i les organitzacions armades del poble Moro. El 1996 es va arribar a un acord de pau amb el Front Moro d'Alliberament, però algunes faccions no van arribar a desmobilitzar-se. Els últims anys, Mindanao ha viscut una escalada amb els enfrontaments entre l'exèrcit i el grup Maute, que han deixat més de 1.100 morts i més de 600.000 desplaçats, i també són actius a la zona grups islamistes com Abu Saiaf i, durant el 2017, hi ha pujat la seva activitat l'Estat Islàmic.

Oportunitats per a la Pau

L'equip de la UAB destaca cinc escenaris on es pot avançar cap a la pau:

Colòmbia: L'acord amb les FARC, malgrat els obstacles, la desmilitarització de la guerrilla i la creació de la Comissió de la Veritat són un motiu d'esperança.

Filipines: L'eventual aprovació de la Llei Fonamental de Bangsamoro, un Estatut d'Autonomia de la regió, culmina el procés de pau entre el govern i el Front Moro d'Alliberament Islàmic.

Moçambic: Després de tres anys de negociacions entre el govern i l'oposició, s'ha arribat a una treva. La retirada de tropes i l'obertura d'un procés de diàleg de pau són un motiu per a l'optimisme.

País Basc: El desarmament i la dissolució d'ETA acosten al final del conflicte, a l'espera que es resolgui la situació dels presos i les víctimes i s'avanci sobre la memòria i la convivència.

Tunísia: La feina de la Instància de la Veritat i la Dignitat, tot i les dificultats, amb més de 62.000 reclamacions per abusos comesos sota la dictadura de Ben Ali, és un exemple de justícia transicional i una oportunitat per a la memòria i la reparació.

Definicions

Conflicte Armat

S'entén per conflicte armat l'enfrontament protagonitzat per grups armats regulars o irregulars en què l'ús organitzat de la violència provoca més de 100 morts en un any o un greu impacte sobre el territori i la seguretat humana. Aquests grups busquen objectius diferents dels de la violència comuna, normalment vinculats a: demandes d'autodeterminació, un canvi en el sistema polític, econòmic, social o ideològic d'un estat o en les polítiques d'un govern, o disputes relacionades amb el control de recursos o del territori.

Tensió

Situació en què la persecució de determinats objectius o la no satisfacció de demandes de diversos actors porta a alts nivells de mobilització política, social o militar o ús de violència amb una intensitat que no arriba a la d'un conflicte armat i que pot incloure enfrontaments, repressió, cops d'estat. Les tensions tenen les mateixes motivacions que les guerres i poden degenerar en un conflicte armat.

Ver más ara.cat